

Asrımızın büyük İslam Âlimlerinden Bediüzzaman Sadi Nursi Hazretleri, 23 Mart 1960 tarihinde Urfa'da vefat etti. Vefatının 63. Yılında Bediüzzaman Hazretleri'ni rahmetle anıyoruz.

1878 yılında Bitlis'in Hizan ilçesinin Nurs köyünde doğan Bediüzzaman Hazretleri, 82 yaşında Urfa'da 1960 yılının 23 Mart gecesi vefat etti. Bediüzzaman Said Nursi, yazdığı Kur'an tefsiri olan Risale-i Nur külliyatı ile günümüz insanının pek çok manevi problemlerinin çözümüne yardımcı olmuştur. Allah'ın varlığı ve birliği, ahiretin varlığı, yeniden dirilme, ruhun varlığı, kader gibi pek çok konuları ispatlaması ile tanınan Risale-i Nur külliyatı günümüzde artık Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı yayınevlerinde de basılıyor ve satılıyor.

Vefatının 63. Sene-i devriyesinde Bediüzzaman Hazretleri'ne Allah'tan rahmet diliyoruz. Ruhu için Elfatiha.

Eski Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez'in Said Nursi ve Risale-i Nur Eserleri ile ilgili Değerlendirme Yazısı

Bismillahirrahmanirrahim

"Bediüzzaman Said Nursi milletimizin yetiştirdiği büyük alim ve mütefekkirlerdendir. O hayatını bu çağın insanlarına iman hakikatlerini anlatmaya adanmıştır. Bediüzzaman'ın en büyük arzusu ve hayali, yüz yılın başında 60-70 cilt olarak tasarladığı büyük bir Kur'an tefsiri kaleme almaktır. Tefsirin mukaddimesi olarak da Muhakemat adlı eserini kaleme almıştır. Birinci Dünya Savaşı'nda bu tefsirin birinci cildi olan İsharatü'l-İ'caz'ı cephede yazmıştır. Ancak 1915-1918 yılları arasında, Bolşevik ihtilalinin hemen öncesinde uzun bir zaman Rusya'da esir kalmış ve bu esareti sırasında pozitivism, materyalizm ve komünizm gibi cereyanların Müslümanlar ile Hristiyanların inanç dünyaları üzerinde meydana getirdiği sarsılmaları bizzat müşahade ettiğinden bu fikrinden vazgeçmiştir. Bunun yerine Kur'an-ı Kerim'den hareketle özellikle bu günün inanç problemlerini kaleme almayı tercih etmiştir.

O, eserlerinde iman hakikatleri, ahlak-ı İslamiye, ibadetlerin hikmetleri, İslam birliği, İslam'ın mebd'e ve mead anlayışı, insanın varoluş gayesi, mevcudatın yaratılış hikmetleri, esma-i hüsnanın mevcudattaki tecellileri, mikro kozmos

olan insan ile makro kozmos olan kainat arasındaki rabıtalara, iman hakikatlerinin günümüz gençliğine anlatılması, ihlas, uhuvvet, iktisad, kanaat, şükür, gençlik, hastalık ve ihtiyarlık gibi temel konular üzerinde durarak Kur'an ayetlerini etkileyici bir dil ve üslub ile çağımızın idrakine sunmayı tercih etmiştir.

Ancak onun kaleme aldığı bu eserler, te'lifleriyle eş zamanlı olarak takibata uğramış, kendisi ve talebeleri defaatle sürgünlere, mahkemelere ve hapslere maruz bırakılmıştır. 27 Mayıs ihtilaline kadar onlarca, 1980'li yılların sonlarına kadar da yüzlerce kere mahkemede eserler yargılanmış ve bu yargılamaların tamamı beraatla neticelenmiştir. Söz konusu mahkeme her defasında Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan ve Din İşleri Yüksek Kurulu'ndan bilirkişi raporu istemistir. Din İşleri Yüksek Kurulu da her defasında bu eserlerin Kur'an-ı Kerim'in bir tefsiri mahiyetinde iman hakikatlerini ele alan eserler olduğunu, herhangi bir menfi düşüncenin bu eserlerde yer almadığını açıkça belirtmiştir. Buna rağmen Bediüzzaman ve eserleri üzerinde ortaya konan menfi mülahazalar sonraki dönemlerde de uzun süre devam etmiştir. Kendisi maruz kaldığı tüm bu sıkıntı ve tazyiklere rağmen eserlerini yazmayı ve neşretmeyi hayati bir vazife addetmiştir.

1947 yılında Diyanet İşleri Başkanı Merhum Ahmed Hamdi Akseki, Darü'l-Hikmeti'l-İslamiye yıllarından beri tanıyıp dostu olduğu ve devrin uleması arasındaki yüksek mevkiini takdir ettiği Bediüzzamandan ısrarla bir takım Risale-i Nur Külliyyatı istemiştir. Ancak o günlerde Külliyyat'ın elyazması ve bazı nüshalının teksir olması münasebetiyle tashih gerektiği ve 1948-1950 yılları arasında Bediüzzaman'ın Afyonda hapiste bulunmasından dolayı ancak 1950 yılında bir takımı Din İşleri Yüksek Kurulu'na verilmek üzere, iki takım halinde gönderebilmiştir. Merhum Ahmed Hamdi Akseki eserlerin bir kısmını neşretmeyi arzularına rağmen buna ömrü yetmemiştir.

1960 ihtilalinden sonra Bediüzzaman ve eserleri ile ilgili mahkemelerin ve ta'kibatın şiddeti daha da artmıştır. Bütün bu süreçlerde mahkemeler Risale-i Nurlar hakkında Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan ve Din İşleri Yüksek Kurulu'ndan mütalaalar istemeye devam etmiştir. Bu mahkemelerin isteklerinin tamamında Din İşleri Yüksek Kurulu müsbet mütalaa vermiştir. Nitekim Din İşleri Yüksek Kurulu'nun 13.05.1955 tarihli mütalaa şöyledir:

"İlişik eserler teker teker gözden geçirildikte: Münderecatları itibariyle Kur'an-ı Kerimden alınmış duaları ve ayet-i kerime ve hadis-i şeriflerin şerhlerini ve ayat-ı celilede mündemic olan hakaik-i diniyenin izahlarını ve ibadetin esrar ve hikmetleriyle faziletlerini ve Ramazan orucunun fazilet ve hikmetlerini ve Cenab-ı Hakka yaptığı münacatı ve kendisinin Tarihçe-i Hayatını ve Müslümanlığa ait vaki sorulara fenni ve felsefi ve iknai cevabları muhtevî olduğu; ve 1326 senesinde Cami-i Emevi'de irad eylediği Hutbe-i Şamiye'de, İslamlara lazım olan ittihad ve şecaat ve hamasetten ve dine hizmetin ve iman kuvvetinin maddi ve manevi faidelerinden bahis bulunduğu anlaşılmış; ve muhtevasında dini ve idari mahzurlu bir ifadeye tesadüf edilmemiş olduğunun bildirilmesi uygun olacağı mütalaa ile Yüksek Reisiğe arzına karar verildi."

Diyanet İşleri Başkanlığı, tarihinin en zor dönemlerinden birini 1960-1966 yılları arasında geçirmiştir. Bu dönemde 6 Başkan değiştirmiş ve Din İşleri Yüksek Kurulu bu eserler hakkında menfi raporlar vermeye zorlanmıştır. Dini ve ahlaki temelde bu talepler reddedilerek eserler hakkında herhangi bir menfi rapor verilmemiştir.

Binaenaleyh Diyanet İşleri Başkanlığımız Türkiye'den ve dünyadan pek çok alim ve mütefekkirin eserlerini yayınladığı halde Bediüzzaman Said Nursi'nin herhangi bir eserini son dönemlere kadar yayınlamamıştır. İlk defa 20 Ocak 2014'de Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an-ı Kerim'in tefsirinin ilk cildi olarak yazılan

İşaratu'l-İ'caz'ı orijinal metni ve tercümesi ile birlikte neşretmiştir. Eserin yayınlanması milletimizin her kesiminden büyük bir teveccühle karşılanmıştır. 2014 yılının Kasım ayının sonlarına kadar uzun bir süre bazı hukuki gerekçelerle bu eserlere bandrol verilememesi sebebiyle eserler yayınlanamaz hale gelmiş, 26.11.2014 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Devlet bu eserleri koruma altına almıştır. Bakanlar Kurulu'nun 2014/7007 sayılı kararı ile de eserleri yayınlama hakkı ve eserleri neşrecek yayınevlerine eserlerin aslına uygun metnini verme görev ve yetkisi Diyanet İşleri Başkanlığı'na verilmiştir. Esasen Bakanlar Kurulu Kararı hazırlanırken öncelikle eserlerin neşir yetkisinin yalnızca Diyanet İşleri Başkanlığının uhdesine verilmesi gündeme gelmiş ancak Diyanet İşleri Başkanlığı bu eserlerin neşrinin tamamen kendi tekelinde olmasının uygun olmayacağı yönünde kanaat belirterek eserleri aslına uygun şekilde yayınlamak isteyen tüm yayınevlerine yayın iznini verecek şekilde bu Kararın düzenlenmesini sağlamıştır. Böylece eserlerin sadece Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları arasında değil ayrıca aslına uygun olarak yayınlama şartını kabul eden tüm yayınevleri tarafından yayınlanmasının yolu açılmıştır. Bu çerçevede şimdiye kadar müracaat eden yirmi kadar yayınevi bu izni almıştır ve müracaat edecek diğer yayınevlerine de gerekli izin verilecektir. Gerek bu eserleri okurken gerekse de Kur'an-ı Kerim dışındaki bütün kitapları okurken Bediüzzaman Said Nursi'nin şu ihtarını daima göz önünde bulundurmalıdır. *"Aziz kardeşlerim! Üstadınız layuhti değil. Onu hatasız zannetmele hatadır. Bir bahçede çürük bir elma bulunmakla bahçeye zarar vermez. Bir hazinede silik para bulunmakla hazineyi kıymetten düşürmez."* *"Baki bir hakikat, fani şahsiyetler üstüne bina edilmez. Edilse, hakikate zulümdür. Her cihetle kemalde ve devamda bulunan bir vazife, çürümeye ve çürütülmeye ma'ruz ve mübtela şahsiyetlerle bağlanmaz; bağlansa, vazifeye ehemmiyetli zarardır"* demek suretiyle aciz, fani, hatalı gördüğü kendi şahsiyetinden ziyade nazarları yazdığı eserlerine tevcih etmiştir.

İlk dönem büyük alimlerinden İmam-ı Şafii ve İmam-ı Azam Ebu Hanife'nin de kendi düşünceleri için söylediklerini Bediüzzaman da kendi eserleri için şu şekilde ifade etmektedir: *"Siz mihenge vurmadan almayınız. Hatta benim sözümü de, ben söylediğim için hüsnüzan edip tamamını kabul etmeyiniz. ... Öyle ise her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte size söylediğim sözler hayalin elinde kalsın, mihenge vurunuz. Eğer altın çıktı ise kalbde saklayınız. Bakır çıktı ise çok gıybeti üstüne ve bedduayı arkasına takınız, bana reddediniz, gönderiniz."* Şübhesiz burada Üstadın sözünü ettiği mihenk Allah'ın kelamı ve sünnetten başkası değildir.

Her biri kıymeti haiz olan ve kültür mirasımızın güzide örneklerinden sayılan Bediüzzaman Said Nursi'nin bu eserlerinin okuyucu ile buluşturulması, bilgi, fikir ve kültür hayatımıza önemli katkılar sunacaktır. Bu vesileyle eserlerin yayına hazırlanması süreçlerinde emeği geçen herkese teşekkür ederiz."

Diyanet İşleri Başkanı – Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ

(2015 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından basılan Risale-i Nur kitaplarına yazdığı takdim yazısıdır)